

Ταυτοποίηση μάρτυρα Μιχάλη Τραϊκάπη

Πρόεδρος: Τι έχετε να καταθέσετε, εξ ιδίας πρωτοβουλίας καταρχήν, για να δια φωτίσετε την υπόθεση που δικάζουμε

Μιχάλης Τραϊκάπης: Θα ήθελα να ξεκινήσω με την προσωπική γνωριμία που έχω με τους τρεις συντρόφους του ΕΑ. Είμαι κι εγώ μέλος του αναρχικού κινήματος, οπότε έχουμε κοινή διαδρομή και με τους τρεις συντρόφους, το Νίκο Μαζιώτη, την Πόλα Ρούπα και τον Κώστα Γουρνά. Όμως θα ήθελα να επισημάνω την σχέση μου συγκεκριμένα με τον Κώστα Γουρνά, με τον οποίο οι πολιτικές μας διαδρομές έχουν συναντηθεί σε δύο πολύ κομβικά σημεία της δικής μου ζωής. Το πρώτο κομβικό σημείο ήταν το καλοκαίρι του 2003, όταν είχα συλληφθεί και είχα φυλακιστεί για τη συμμετοχή μου σε συγκρούσεις με την αστυνομία στη Θεσσαλονίκη, εν όψει της συνόδου κορυφής των αρχηγών των κρατών της ΕΕ. Τότε είχα φυλακιστεί και είχα μια καθημερινή σχεδόν επικοινωνία με τον Κώστα Γουρνά, ο οποίος μου έστελνε γράμματα, με ενημέρωνε για τις κινήσεις αλληλεγγύης, μου είχε συμπαρασταθεί ηθικά και πολιτικά και φυσικά όταν είχα αποφυλακιστεί είχαμε διατηρήσει και μια πολιτική και φιλική σχέση. Το δεύτερο κομβικό σημείο με το οποίο συνδέεται η προσωπική και πολιτική μου διαδρομή με αυτή του Κώστα, που για μένα έχει και μια ιδιαίτερη συναισθηματική βαρύτητα, ήταν πριν δυο χρόνια όταν ο Κώστας ήταν ήδη φυλακισμένος για την συμμετοχή του στον ΕΑ. Τον Σεπτέμβρη του 2010 είχα φυλακιστεί για δεύτερη φορά και εγώ, για μια υπόθεση που υποτίθεται είχα εμπλακεί σε μια ληστεία τράπεζας. Εκεί, φυλακισμένος εγώ στις φυλακές Κορυδαλλού, η πρώτη εικόνα που είχα από τον Κώστα, η πρώτη μου επαφή μέσα στη φυλακή με τον Κώστα, ήταν να αντικρύσω έναν σκελετωμένο άνθρωπο, πλήρως αποδυναμωμένο, τον οποίον εγώ κι άλλοι σύντροφοι, εσπευσμένα μεταφέραμε από το κελί του και την πτέρυγά του στο ιατρείο της φυλακής Κορυδαλλού, γιατί είχε επιδεινωθεί εκείνες τις μέρες η κατάστασή του. Ο Κώστας τότε έκανε απεργία πείνας για το δίκαιο αίτημά του να παραμείνει στις φυλακές Κορυδαλλού, γιατί κανονικά ήταν στις φυλακές Τρικάλων, ώστε να μπορεί να τον επισκέπτεται η γυναίκα του και τα μικρά παιδιά του. Εμείς, εγώ και οι υπόλοιποι αναρχικοί σύντροφοι οι οποίοι κρατούνταν τότε και κάποιοι κρατούνται ακόμα στις φυλακές Κορυδαλλού, είχαμε στήσει και μια πρωτοβουλία με την οποία είχαμε κάνει και μια πολυήμερη αποχή συσσιτίου σε ένδειξη αλληλεγγύης στο αίτημα του Κώστα, το οποίο τελικά ικανοποιήθηκε και παρέμεινε στις φυλακές Κορυδαλλού. Εν συνεχεία, και με τους άλλους συντρόφους αλλά και με τον Κώστα και με το Νίκο και με την Πόλα, είχαμε δημιουργήσει μια πολιτική σχέση εντός της φυλακής - μιλούσαμε, επικοινωνούσαμε καθημερινά για τα ζητήματα διαβίωσής μας μέσα στη φυλακή, για τα οποία ζητήματα έχουμε κάνει αρκετούς αγώνες. Δεν αφορούσαν όμως μόνο τα ζητήματα της φυλακής, αφορούσαν και κοινωνικά ζητήματα, με αποκορύφωμα για μένα την συνδιοργάνωση, αν μπορούμε να το πούμε έτσι, σε διάφορες φυλακές της Ελλάδας, μιας διήμερης στάσης - άρνηση των φυλακισμένων να μουν στα κελιά - εν όψει του ψηφίσματος του μεσοπρόθεσμου, πέρυσι το καλοκαίρι.

Εν πάση περιπτώσει, είπα και πριν, για να μπω στο αντικείμενο της τοποθέτησής μου, ότι ανήκω κι εγώ στον αναρχικό-αντιεξουσιαστικό χώρο - φυσικά, δεν ήρθα εδώ για να μιλήσω για την προσωπική μου συμμετοχή στο χώρο, ήρθα για να καταθέσω την προσωπική μου αξιολόγηση και άποψη όσον αφορά την δράση του ΕΑ. Επειδή νομίζω, και θα συμφωνείτε κι εσείς σ' αυτό, η υπόθεση αυτή φέρει ένα τεράστιο εύρος, ένα τεράστιο φορτίο επί μέρους θεματικών, τα οποία όλα αυτά τα επί μέρους θέματα είναι άξια και συζήτησης και ανάλυσης και αξιολόγησης - προφανώς όμως όλες αυτές τις θεματικές δεν μπορώ να τις συμπτύξω σε μια τοποθέτηση - γι' αυτό κι επέλεξα να περιοριστώ σε μια απ' αυτές τις θεματικές που αν θα μπορούσα να βάλω τίτλο θα ήταν η σημερινή συγκυρία, η οικονομική και πολιτική, η συγκυρία της κρίσης, η δράση του ΕΑ μέσα σ'

αυτήν και οι σχέσεις της οργάνωσης με το κίνημά μας, με το κίνημα των αναρχικών. Όσον αφορά την κρίση, θα ήθελα να πάρω τρόπον τινά τη σκυτάλη από τους συντρόφους του ΕΑ οι οποίοι είτε όσο δρούσαν σαν οργάνωση μέσα από τις προκηρύξεις τους, είτε και αργότερα όταν είχαν συλληφθεί, ευπρόσωπα πλέον, με τις δημόσιες τοποθετήσεις τους, μιλούσαν ιδιαίτερα αναλυτικά για την συγκυρία της κρίσης, κι αυτό για μένα, όπως το εξέλαβα εγώ, για δύο λόγους. Ο πρώτος, για να δώσουν ακριβώς το πολιτικό και κοινωνικό στίγμα, το ιστορικό πλαίσιο δηλαδή μέσα στο οποίο έδρασε η οργάνωσή τους, και ο δεύτερος, εξίσου σημαντικός για μένα, είναι για να αποδημήσουν την κυρίαρχη αντίληψη, την κυρίαρχη ρητορική σχετικά με το τι είναι αυτή η κρίση, ποια είναι τα αίτιά της, ποιες είναι οι συνέπειές της και ποια είναι η διαχείριση της.

Καταρχήν θα μιλήσω για την κρίση και πρέπει να γίνει ξεκάθαρο ότι σαν αναρχικοί και εμείς και προφανώς και η οργάνωση του ΕΑ, η οποία το έχει κάνει ξεκάθαρο μέσα από τις προκηρύξεις της, δεν είμαστε εχθρικοί, δεν είμαστε πολέμιοι της κακής διαχείρισης του καπιταλισμού, είμαστε πολέμιοι του ίδιου του καπιταλισμού. Αυτό τι σημαίνει; Αυτό σημαίνει ότι αντίθετα με μια προπαγάνδιστη σκόπιμη μέσω των μίντια, τα οποία παρουσιάζουν - εσκεμμένα, προφανώς - μια τέτοια εικόνα, μια τέτοια αίσθηση κοινωνικά, ότι η κρίση είναι αποτέλεσμα μιας κακοδιαχείρισης, ότι είναι αποτέλεσμα κάποιων καλοπληρωμένων golden boys, ότι είναι αποτέλεσμα της διασπάθισης του δημόσιου πλούτου, ότι είναι αποτέλεσμα της φοροδιαφυγής, αυτά τα πράγματα για μας είναι κάποιες αξιολογήσεις, είναι κάποιες εξηγήσεις οι οποίες είναι ανιστόρητες και αντί-επιστημονικές. Η πραγματικότητα για μας βρίσκεται στην ίδια τη λειτουργία της καπιταλιστικής παραγωγής, στην ίδια την καρδιά του καπιταλισμού. Το καπιταλιστικό σύστημα έχει ένα θρησκευτικού τύπου αξίωμα, το οποίο ονομάζεται κέρδος. Το κέρδος αυτό, με πολύ απλές λέξεις, όσο πιο απλοϊκά μπορώ να το πω, κερδίζεται κι αποσπάται μέσα από την υποτίμηση και την εκμετάλλευση της εργασίας μας. Υπάρχει, δηλαδή, για να το πούμε ακόμα πιο απλά, μια τεράστια διαφορά ανάμεσα στο μισθό που παίρνουμε για να παράξουμε ένα προϊόν και στην τιμή στην οποία αυτό πωλείται και το κέρδος που αυτό αποδίδει στο εκάστοτε αφεντικό. Αυτή η βάση, αυτή η καρδιά της εκμετάλλευσης της καπιταλιστικής παραγωγής, από τη μια αποτελεί το εχέγγυο της ηγεμονίας των αφεντικών, από την άλλη φέρει μια αντίφαση, μια αντίφαση η οποία δείχνει αξεπέραστη. Η αντίφαση αυτή έχει να κάνει με το ότι οι καπιταλιστές, οι έχοντες δηλαδή τα μέσα παραγωγής, έχουν φυσική ροπή στο να υποτιμούν διαρκώς την εργασία μας αλλά από την άλλη απαιτούν από μας να εντείνουμε την παραγωγικότητά μας. Αυτό μακροπρόθεσμα δεν μπορεί να συνεχιστεί, γιατί φέρνει ανισορροπία. Γιατί; Για τον απλούστατο λόγο ότι τα προϊόντα τα οποία εμείς παράγουμε, μια τηλεόραση, τα ρούχα, οτιδήποτε τέλος πάντων υπάρχει γύρω μας, δεν είναι πράγματα τα οποία εμείς παράγουμε και τα καταναλώνουν μόνο οι πλούσιοι, τα καταναλώνουμε και εμείς οι ίδιοι. Εάν λοιπόν σε βάθος χρόνου διαρκώς υποτιμάται το κόστος της εργατικής μας δύναμης, μειώνεται δηλαδή ο μισθός μας, ενώ αυξάνεται η παραγωγικότητά μας, δεν θα υπάρχουν άνθρωποι, δεν θα υπάρχει ένα ικανό καταναλωτικό κοινό να απορροφήσει αυτά τα προϊόντα. Αυτό σε βάθος χρόνου σημαίνει ότι τα προϊόντα παραμένουν απούλητα, υπερσυσσωρεύονται, τα κεφάλαια λιμνάζουν, οπότε ξεσπούν και οι καπιταλιστικές κρίσεις. Οι κρίσεις λοιπόν είναι σύμφυτες με τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής, παρατηρούνται σε όλο τον ιστορικό χρόνο του καπιταλισμού, και θα υπάρχουν όσο υπάρχει ο καπιταλισμός.

Ένα δεύτερο σημείο το οποίο θα ήθελα να θίξω, έχει να κάνει με τον υποτιθέμενο αναπάντεχο χαρακτήρα της σημερινής κρίσης. Άλλο ένα φαιδρό επιχείρημα, άλλο ένα ανιστόρητο κι αντί-επιστημονικό επιχείρημα το οποίο υιοθετείται και από τη καθεστωτική αριστερά. Η σημερινή κρίση, πέρα από το γεγονός ότι, όπως είπα, κρίσεις υπάρχουν από τη στιγμή που μπαίνει ο καπιταλισμός στο προσκήνιο της ιστορίας, είναι αποτέλεσμα των πολλαπλών κρίσεων της δεκαετίας του 1970. Τότε, τη δεκαετία του '70, έγινε η μετάβαση από το προηγούμενο καπιταλιστικό μοντέλο

διαχείρισης, τη σοσιαλδημοκρατία, στο σημερινό μοντέλο το οποίο τείνει προς ολοένα περισσότερη όξυνση και βαρβαρότητα, το μοντέλο του νεοφιλελευθερισμού. Ήθελα να πω δυο λόγια για τη μετάβαση από τη δεκαετία το '50 που ακολουθήθηκε το μοντέλο της σοσιαλδημοκρατίας και το πώς στα τέλη της δεκαετίας του '70 πήγαμε στο νέο μοντέλο, της παγκοσμιοποίησης και του νεοφιλελευθερισμού. Ουσιαστικά το μοντέλο της σοσιαλδημοκρατίας υιοθετήθηκε από όλα τα δυτικά καπιταλιστικά κράτη μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο. Ήταν το μοντέλο το οποίο μπορούσε να υπηρετήσει τη συσσώρευση μετά την ισοπέδωση όλων των κρατών που ακολούθησε το μακελειό του Β' παγκοσμίου πολέμου. Με δύο λόγια, για να μη μακρηγορώ, η σοσιαλδημοκρατία έφερε στο προσκήνιο ένα ρόλο εποπτείας κι επιστασίας του κράτους, όσον αφορά την κίνηση των κεφαλαίων, την κίνηση των συναλλαγμάτων, έφερε ένα αφομοιωτικό ρόλο στο κράτος όσον αφορά τις σχέσεις εργασίας, δηλαδή διευθετήθηκαν πολλά από τα εργατικά αιτήματα τα οποία υπήρχαν στην δυναμική εργατική τάξη του μεσοπολέμου και πριν από αυτόν με αποκορύφωμα το αντίπαλο δέος της σοβιετικής ένωσης, ενώ δημιουργήθηκε και αυτό που ονομάζουμε κράτος πρόνοιας μέχρι και σήμερα, το οποίο φυσικά τείνει να πεθάνει οριστικά. Δηλαδή, πεθαίνει μια δωρεάν παροχή υπηρεσιών υγείας και παιδείας για όλη την κοινωνία. Το μοντέλο αυτό, όπως είπα και πριν, εξυπηρέτησε τα συμφέροντα των αφεντικών μέχρι τη δεκαετία του '70, όπου τότε ο καπιταλισμός βρέθηκε μπροστά σε ένα αδιέξοδο το οποίο οφειλόταν στο γεγονός ότι το κεφάλαιο, το οποίο έχει τη φυσική τάση, τη φυσική ροή να επεκτείνεται διαρκώς σε νέα επενδυτικά πλαίσια, είχε βρει τα όριά του, στα εθνικά σύνορα των κρατών, στους περιορισμούς των εθνικών οικονομιών οι οποίες κατά κάποιο τρόπο υπήρχαν μέχρι την δεκαετία του '70. Το κεφάλαιο δηλαδή ζητούσε να επεκταθεί σε νέες επενδύσεις τις οποίες δεν μπορούσε να βρει μέσα στις εθνικές οικονομίες, μέσα στο εθνικό καταναλωτικό κοινό. Σαν απάντηση λοιπόν σ' αυτό το επερχόμενο ξέσπασμα κρίσης, που θα είχε έναν πολύ δυναμικό χαρακτήρα, τ' αφεντικά υιοθέτησαν το μοντέλο του νεοφιλελευθερισμού. Αυτό που έκαναν, με πρώτες χώρες την Αμερική και την Αγγλία, ήταν ουσιαστικά να καταργήσουν οποιαδήποτε επιστασία κι εποπτεία στη ροή και στην κίνηση των κεφαλαίων και των εμπορευμάτων, ουσιαστικά με δύο λόγια παρέδωσαν πλήρη ασυδοσία στους καπιταλιστές. Δημιουργήθηκαν οι διάφοροι οργανισμοί, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, δημιουργήθηκαν οι καπιταλιστικές συμμαχίες, όπως είναι η ΕΕ - καπιταλιστικές συμμαχίες οι οποίες ουσιαστικά δεν έχουν καμία σχέση αλληλεγγύης μεταξύ των καπιταλιστικών κρατών ή των συμμαχιών, ακόμα κι εντός τους, και θα μιλήσω αργότερα για την Ελλάδα ως μέλος μιας συμμαχίας. Συμμαχίες οι οποίες ουσιαστικά δημιουργήθηκαν ώστε να μπορέσουν να διεκδικήσουν ολοένα και μεγαλύτερο μερίδιο από τον καταμερισμό του πλανήτη στις επί μέρους αγορές, με σημείο αναφοράς φυσικά τις τριτοκοσμικές χώρες, τις οποίες οι δυτικοί καπιταλιστές τις εκμεταλλεύτηκαν δεόντως, αφού εκεί μετέφεραν τις παραγωγικές τους βάσεις, τα εργοστάσιά τους, αφού εκεί υπήρχε μηδαμινή φορολόγηση των εργοστασίων τους αλλά υπήρχε άφθονο εργατικό δυναμικό το οποίο μπορούσαν να το εκμεταλλευτούν, να δουλεύει δηλαδή για 10, 15, 20 ώρες τη μέρα στην κυριολεξία για ένα κομμάτι ψωμί.

Θα ήθελα τώρα να περάσω στο ρόλο της Ελλάδας και στη συμμετοχή της Ελλάδας σ' αυτό το μοντέλο. Η Ελλάδα εισέρχεται σ' ένα νεοφιλελεύθερο, ιμπεριαλιστικό σχηματισμό τη δεκαετία του '80, με τους τότε υποτιθέμενους πανηγυρισμούς οι οποίοι αποδεικνύεται σήμερα περίτρανα πόσο φαιδρόι ήταν, με τους πανηγυρισμούς περί μιας εχέγγυος, μιας θωρακισμένης οικονομίας εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ουσιαστικά, η Ελλάδα μπαίνοντας στον σχηματισμό αυτό ακολουθεί όλα τα μοντέλα εσωτερικής οικονομίας του νεοφιλελευθερισμού, τα οποία ουσιαστικά αφορούν περιληπτικά τρία σημεία. Το πρώτο σημείο είναι φυσικά η διάλυση του πρωτογενή τομέα, η πλήρης απαξίωση και παράδοση της κατά τ' άλλα πλούσιας αγροτικής Ελλάδας στις επιταγές και στις ορέξεις των ευρωπαϊκών συνεταιρισμών με το πρόγραμμα της κοινής αγροτικής πολιτικής. Δεύτερον η διάλυση του δευτερογενή τομέα, κατά την οποία ουσιαστικά ο νεοφιλελευθερισμός απαιτούσε την μεταφορά των εργοστασίων. Η Ελλάδα έτσι κι αλλιώς είχε ελάχιστες

παραγωγικές μονάδες, οπότε είτε έκλεισε είτε μετέφερε αυτές τις παραγωγικές μονάδες με αποτέλεσμα να χάσει την οποία οικονομική και παραγωγική της αυτοδυναμία. Τρίτο, σε συνάρτηση με τα δύο προηγούμενα, ήταν φυσικά η αύξηση του τριτογενή τομέα, της οικονομίας των υπηρεσιών, η οποία ήρθε ως απάντηση στο να μπορέσει να απορροφηθεί το ενεργό εργατικό δυναμικό το οποίο είχε απολυθεί, είτε απλά ήταν άνεργο **από τη διάλυση του αγροτικού τομέα και από το κλείσιμο και τη μεταφορά των εργοστασίων.**

Θα ήθελα τώρα να πω δυο κουβέντες για το πώς τελικά φτάσαμε σ' αυτή την κρίση, η οποία κατά κοινή ομολογία είναι προϊόν των κρίσεων του '70 αλλά τουλάχιστον έπρεπε να είχε ξεσπάσει από τα μέσα της δεκαετίας του '90. Πραγματικά, τη δεκαετία του '90 οι συνθήκες ύστερα από 20 χρόνια σκληρής λιτότητας - δηλαδή υπήρξε πλήρης εφαρμογή των νεοφιλελεύθερων μοντέλων με μια κατακόρυφη αύξηση της παραγωγής αλλά και μια απότομη κι απόλυτη πτώση των μισθών - αυτή η κατάσταση στη δεκαετία του '90 έφερε φυσικά αυτό που εξήγησα στην αρχή, μια φοβερή ανισοροπία, δηλαδή, δεν μπορούσε η πληθώρα των προϊόντων που είχαν παραχθεί κυρίως στις τριτοκοσμικές χώρες να καταναλωθούν στο εσωτερικό των καπιταλιστικών μητροπόλεων. Αυτό το πράγμα θα οδηγούσε και στο ξέσπασμα μιας επερχόμενης κρίσης. Την απάντηση σ' αυτό το ενδεχόμενο, να ξεσπάσει δηλαδή μια δυναμική κρίση αντίστοιχη με τον χαρακτήρα που έχει σήμερα, έδωσαν φυσικά οι τράπεζες. Αυτό που έκαναν οι τράπεζες, οι οποίες ήδη τότε ήταν θεματοφύλακες της παγκόσμιας οικονομίας, ήταν να προχωρήσουν σε μια δανειοδότηση, αθρόα και διαταξική, με σκοπό να μπορέσει να κινηθεί το χρήμα, να μπορέσει να κινηθεί το εμπόρευμα και ταυτόχρονα να κρατήσουν και δέσμια την εργατική τάξη. Μέσα απ' αυτή τη διαδικασία, μέσα από την αθρόα δανειοδότηση, ουσιαστικά δημιουργήθηκε μια πλασματική, ψηφιακή οικονομία, αφού παρατηρούνται περιπτώσεις αγοροπωλησίας των υπό αποπληρωμή δανείων μεταξύ τραπεζών, οι οποίες τράπεζες αγόραζαν από άλλες τράπεζες αυτά τα δάνεια τα οποία δεν είχαν αποπληρωθεί ακόμα, στα δάνεια αυτά πάνω στοιχημάτιζαν το πιθανό ποσό που θα αποπληρωθεί, τότε θα αποπληρωθεί, τα μεταπωλούσαν, τα έβαζαν στο χρηματιστήριο κτλ, τέλος πάντων δημιουργήθηκε μια πλασματική εικονική οικονομία η οποία προφανώς δεν είχε κανένα άμεσο μέλλον, κι αυτό το ήξεραν οι τραπεζίτες εδώ και πάρα πολλά χρόνια, και με τελικό αποτέλεσμα φυσικά να σκάσει αυτή η φούσκα της πλασματικής οικονομίας, με το σκάσιμο των ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων της Αμερικής και την κατάρρευση της Lehman Brothers το 2008. Ουσιαστικά αυτό που έκανε αυτή η κρίση αρχικά και γι' αυτό βλέπουμε και σήμερα ότι η κρίση επαναφέρει τον ρόλο των κρατών σε πρωταγωνιστικό ρόλο, ήταν ότι οι τράπεζες οι οποίες ήταν οι πρώτες που είχαν ζημιωθεί από την κρίση, σταμάτησαν να χρηματοδοτούν και να δανειοδοτούν τα κράτη. Τα κράτη λοιπόν ως ισχυροί πελάτες των τραπεζών επιχειρούν να επανέλθουν στο προσκήνιο της ιστορίας, όχι φυσικά με όρους που υπήρχαν την περίοδο της σοσιαλδημοκρατίας, όπου είχαν έναν εποπτικό ρόλο για το κεφάλαιο αλλά ως εγγυητές για τις τράπεζες. Τα κράτη δηλαδή εξασφαλίζουν ότι θα ότι θα συσσωρευτεί χρήμα μέσω των οικονομικών μέτρων που λεηλατούν την κοινωνία, το οποίο θα πάει για να μειωθούν τα χρέη και οι ζημιές των τραπεζών.

Ουσιαστικά, λοιπόν, για να έρθουμε στην περίοδο του σήμερα, στο πώς δηλαδή εμείς από ανταγωνιστική σκοπιά σαν αναρχικοί αντιλαμβανόμαστε την εξέλιξη της κρίσης, για μας, για μένα τουλάχιστον, είναι δύο οι βασικοί πυλώνες, δύο τα βασικά σημεία με τα οποία αντιλαμβανόμαστε το πώς διαχειρίζεται αυτή τη στιγμή η κρίση από τ' αφεντικά. Το πρώτο είναι ότι παρατηρούμε μια απόλυτη όξυνση του ανταγωνισμού εντός των ιμπεριαλιστικών συμμαχιών. Αυτό το παρατηρούμε κι εντός της ΕΕ, όπου πολύ συγκεκριμένα η Γερμανία σαν ηγέτιδα δύναμη και έχοντας ακόμα μια παραγωγική δυναμική και αυτοδυναμία, ουσιαστικά καθορίζει την οικονομική και πολιτική ζωή των υπό ύφεση χωρών, όπως της Ελλάδας. Είναι πολύ συγκεκριμένο ούτως ή άλλως ότι και τα υποτιθέμενα μνημόνια της σωτηρίας δεν αφορούν μόνο την συσσώρευση χρήματος από την

κοινωνία για να το απορροφούν οι τράπεζες, αλλά αφορούν και πολύ συγκεκριμένα αντεργατικά μέτρα, που όμοιά τους δεν ξέρω αν έχει ξαναδεί η ιστορία, τα οποία φυσικά ήρθαν και θα παραμείνουν και τα οποία δημιουργούν ένα πολύ συγκεκριμένο εργατικό τοπίο όσον αφορά την Ελλάδα, το οποίο σημαίνει ότι εγκαθιδρύονται κάποιοι αντεργατικοί νόμοι οι οποίοι είναι ιδιαίτερα ευνοϊκοί για το διεθνές κεφάλαιο, όπως το κεφάλαιο της Γερμανίας για να έρθει να επενδύσει εδώ και να βρει ένα φθηνό, πειθαρχημένο και απροστάτευτο εργατικό δυναμικό. Είναι γνωστό άλλωστε και για τις περίφημες «ειδικές οικονομικές ζώνες», τις ΕΟΖ, οι οποίες νομίζω έχουν πει για κάποιες περιοχές της Ελλάδας ότι είναι υπό διαμόρφωση, όπου εκεί θα δουλεύει ντόπιος εργατικός πληθυσμός στην κυριολεξία με όρους εργατικούς αντίστοιχους με αυτούς που υπάρχουν στα τριτοκοσμικά κράτη. Το δεύτερο σημείο, όσον αφορά την διαχείριση της κρίσης σήμερα, είναι αυτό που έλεγα και πριν για τα κράτη τα οποία μπαίνουν εγγυητές για να συσσωρευτεί χρήμα για τις τράπεζες. Αυτό συμβαίνει κυρίως όπως είπα μέσω των αντί-λαϊκών μέτρων. Υπάρχει μια σειρά μέτρων μέσω του μνημονίου τα οποία έχουν την επίφαση της σωτηρία της χώρας από τις εκάστοτε χρεωκοπίες, ώστε να μπορέσει να συσσωρευτεί χρήμα για να πάει κατευθείαν στις τράπεζες. Είναι άλλωστε νομίζω ενδεικτικό, για να μην πολυλογώ και να φέρω συγκεκριμένα παραδείγματα, ένα πολύ άμεσο μας παράδειγμα: αυτό που διακυβεύεται αυτή τη στιγμή όσον αφορά την επόμενη δόση την οποία έχει να πάρει η χώρα, ότι ενώ αυτή τη στιγμή ψηφίζονται και κρίνονται τα άνευ προηγουμένου αντεργατικά και αντικοινωνικά μέτρα προκειμένου η χώρα να αποσοβήσει την χρεωκοπία και την έξοδο από το ευρώ, περιμένοντας μια επόμενη δόση 30 δις, είναι αποκαλυπτικό το γεγονός ότι από τα 30 και κάτι δις τα 30 δις ακριβώς πάνε για να πληρωθούν οι τράπεζες και τα υπόλοιπα πηγαίνουν υποτίθεται για την πραγματική οικονομία. Είναι νομίζω λοιπόν πολύ σαφές και κατανοητό το τι ακριβώς αυτή τη στιγμή διακυβεύεται, το τι ακριβώς συμφέροντα εξυπηρετούνται και στο όνομα τίνος υποτίθεται ότι διαχειρίζονται οι πολιτικοί μας ηγέτες και προωθούν για τη σωτηρία της χώρας.

Τώρα, για να ξαναγυρίσω στους συντρόφους. Όλο αυτό το οποίο πολύ συνοπτικά και θεωρώ ελλιπέστατα περιέγραφα, γιατί είναι πραγματικά μια τεράστια κουβέντα, το ποιος ήταν ο καπιταλισμός το 50, το 70, το 80, το 90, τι είναι σήμερα, τι συμβαίνει, τι διακυβεύεται και τι θα είναι αυτό που θα έρθει, είναι μια τεράστια κουβέντα η οποία κι αυτή ακόμα δεν μπορεί να περιληφθεί σε 10-15 λεπτά προφανώς, απλά ήθελα να δώσω μια πολύ μικρή εικόνα για το πώς αντιλαμβανόμαστε εμείς τα πράγματα, και το πώς αντικειμενικά συμβαίνουν πέρα από τις αφηγήσεις των μίντια. Αυτό τέλος πάντων το οποίο συμβαίνει είναι, το οποίο νομίζω αποτελεί την μόνη αντικειμενική αλήθεια, παρ όλες τις διαφορετικές οπτικές που μπορεί να έχουμε για το τι είναι αυτή η κρίση και πώς ξεκινάει, η μόνη αντικειμενική αλήθεια είναι η κοινωνική κατάσταση, είναι αυτό που αντικρίζουμε καθημερινά γύρω μας. Θα έλεγα λοιπόν ότι αν υπήρχε μια λέξη που θα μπορούσε να χαρακτηρίσει και να αποτυπώσει ακριβώς αυτό που βλέπουμε γύρω μας συνολικά θα ήταν ότι σήμερα υπάρχει ένα είδος ιδιότυπης κατοχής. Και πώς αλλιώς θα μπορούσε να περιγράψει κανείς μια κατάσταση με περίπου 1.600.000 ανέργους, με 2.000 αυτοκτονημένους, με χιλιάδες άστεγους, με χιλιάδες στις ουρές συσσιτίων να περιμένουν ένα πιάτο φαΐ; Δεν θέλω να προχωρήσω κι ούτε θέλω να επιχειρηματολογήσω περισσότερο και να δώσω περισσότερες εικόνες ώστε να κεντρίσω το συναισθηματικό σας ενδιαφέρον και τον ανθρωπιστικό σας ψυχισμό. Νομίζω απλά ότι με αυτές τις τρεις εικόνες, των συσσιτίων, των αστέγων, των ανέργων, νομίζω ότι αυτά αποτελούν και το μόνο εχέγγυο, το μόνο κοινωνικά κατοχυρωμένο δίκαιο το οποίο οδήγησε ανθρώπους σαν τους συντρόφους του ΕΑ να αγωνιστούν, ακόμα και με τα όπλα. Θεωρώ δηλαδή ότι μέσα σ' αυτή τη συνθήκη - για την οποία θα ήθελα να σας πω βάζοντάς το σε μια παρένθεση, να είστε σίγουροι ότι αυτά που περιγράφονται είναι μόνο το μισό από αυτά που έχουμε να δούμε και οι ίδιοι οι αστοί οικονομολόγοι μιλάνε για το μισό του ξεσπάσματος της κρίσης, οπότε ενδεχομένως αν θέλετε κι ο

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος μπορεί σε λίγα χρόνια από σήμερα να μοιάζει μικροσύρραξη μεταξύ συμμοριών μπροστά σ' αυτά που έχουμε να δούμε - μπροστά, λοιπόν, σε αυτό που ήδη συμβαίνει και στα επερχόμενα, γιατί είμαστε σίγουροι ότι δεν έχουμε δει ακόμα το αποκορύφωμα των συνεπειών της κρίσης, είμαστε σίγουροι λοιπόν ότι αυτή η κατάσταση ηθικά, κοινωνικά και ιστορικά δικαιώνει τους αγωνιστές και σήμερα μιλώντας δικαιώνει τους αγωνιστές του ΕΑ.

Θα ήθελα λίγο τώρα να περάσω στην σχέση της οργάνωσης όπως την αντιλήφθηκα εγώ σαν κομμάτι του κινήματος, τη σχέση της οργάνωσης του ΕΑ με το κίνημά μας, το κίνημα των αναρχικών. Για μένα αρχικά ο ΕΑ μέσα από τη δράση του προσέφερε δύο πράγματα. Το πρώτο είναι, σε μας που μετέχουμε από ένα άλλο πόστο μέσα στο κίνημα, να μας δώσει μια ψυχική ανάταση, να μας δώσει μια αυτοπεποίθηση. Κι αυτό γιατί; Γιατί η δράση του ΕΑ ξεκίνησε στις αρχές του 2000. Το 2003 αν δεν κάνω λάθος, σε μια εποχή που όπως και οι ίδιοι οι σύντροφοι έχουν περιγράψει στις προκηρύξεις τους υπήρχε η απόλυτη ιδεολογική ηγεμονία του αντιτρομοκρατικού πολέμου, ακόμα και μέσα στην Ελλάδα υπήρχε ένα ασφυκτικό και υποτιθέμενο θωρακισμένο καθεστώς, και εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων, με την τοποθέτηση χιλιάδων καμερών, με την αναβάθμιση του τρομονόμου, είχε προηγηθεί η σύλληψη της 17N, με τους χιλιάδες πράκτορες των Άγγλων και των Αμερικάνων να αλωνίζουν μες στη χώρα, εν όψει όπως είπα και πριν των Ολυμπιακών αγώνων. Εν πάσει περιπτώσει, είχε επιχειρηθεί τότε να διαμορφωθεί από τα πάνω μια εικόνα για το κράτος ως κάτι θωρακισμένο και ανίκητο. Σε αυτό το κομμάτι, οι σύντροφοι του ΕΑ, χτυπώντας υπουργεία, την Αμερικανική Πρεσβεία στο κέντρο της Αθήνας, πραγματοποιώντας δηλαδή ιδιαίτερα εντυπωσιακές και επιχειρησιακά φαντάζομαι δύσκολες ενέργειες, μπόρεσαν να αποδείξουν ότι όταν οι αγωνιστές, όταν οι άνθρωποι πιστεύουν στο δίκιο τους, το βάζουν κάτω και δουλεύουν στρατηγικά πάνω σ' αυτό, μπορούν να πετύχουν πολλά πράγματα που ούτε που μπορούμε καν να φανταστούμε. Ένα δεύτερο κομμάτι, έχει να κάνει με την ανάλυση και τα κείμενα της οργάνωσης. Στην δεκαετία του 2000 στην οποία έδρασε ο ΕΑ, πέρα απ' αυτή την κατασταλτική και ιδεολογική επίθεση του υποτιθέμενα θωρακισμένου κράτους υπήρχε η αλήθεια είναι και μια κοινωνική συναίνεση. Ήταν η εποχή ακόμα της ευδαιμονίας, η εποχή του καταναλωτικού οργίου, ο καθένας μπορούσε να ανελιχθεί στη δουλειά του, στην καριέρα του κτλ. Αυτό το πράγμα για μας τους αγωνιστές δημιούργησε κάποια πολιτικά κενά σχετικά με τη σύνδεσή μας με την κοινωνία. Υπήρχε δηλαδή μια δυσκολία να βρούμε κοινά σημεία αναφοράς, κοινά σημεία επαφής με τα κοινωνικά υποσύνολα, ώστε να μπορέσουμε να τους μιλήσουμε, να επικοινωνήσουμε μαζί τους και να τους κάνουμε να αφουγκραστούν τις δικές μας φωνές για αγώνα. Μέσα σ' αυτό λοιπόν το θολό ιδεολογικό τοπίο, μιας κοινωνίας που μας είχε γυρίσει την πλάτη σε πολύ μεγάλο τουλάχιστον μέρος της, ο ΕΑ μέσα από τα κείμενά του και τις προκηρύξεις του κατάφερε να δημιουργήσει μια πολιτική και ιδεολογική ισορροπία, η οποία μιλούσε για την εν δυνάμει κατάρρευση του συστήματος, την ώρα που ακόμα κι εμείς οι ίδιοι πιστεύαμε ότι είναι αρκετά δυνατό και ακλόνητο. Αν δεν κάνω λάθος από το 2006 οι σύντροφοι του ΕΑ είχαν μιλήσει μέσα σε προκήρυξη τους για το ενδεχόμενο ξέσπασμα της κρίσης, αλλά και πέρα απ' αυτό, περά δηλαδή από το γεγονός ότι δημιούργησε μια ακλόνητη πεποίθηση ότι τίποτα δεν έχει χαθεί, ότι η ιστορία δεν έχει τελειώσει, ότι η κοινωνική ευδαιμονία ήταν κάτι το βραχυπρόθεσμο, οι άνθρωποι αυτοί μέσα από τις προκηρύξεις τους και τις λέξεις τους κατάφεραν να επιμείνουν σ' ένα ιστορικό για μας και διαχρονικό αίτημα, το οποίο είναι η ίδια η επανάσταση. Την εποχή, λοιπόν, που εμείς οι ίδιοι αδυνατούσαμε να βρούμε κοινωνικά σημεία επαφής, κάποιοι σύντροφοι, εμμένοντας στις ιδέες και τους στόχους τους, μιλούσαν ακόμα για τη δυνατότητα της κοινωνικής επανάστασης. Ένα τέτοιο σημείο, που έγκειται και στο τι έδωσαν οι προκηρύξεις τους, το ποιος ήταν ο πολιτικός τους λόγος, έχει να κάνει φυσικά και με την βαθιά πολιτική, οικονομική και κοινωνική ανάλυση που είχαν οι σύντροφοι του ΕΑ. Κι αυτό το λέω, ότι έχει τεράστια σημασία, όχι μόνο γενικά για την κοινωνία, να μπορεί να διαβάσει έναν δημόσιο αντίλογο απέναντι στην

κυρίαρχη αφήγηση για την επικαιρότητα, έχει τεράστια σημασία για μας μέσα στο κίνημα το να μπορούμε να έχουμε συντρόφους με τόσο μεγάλη πολιτική και αναλυτική διαύγεια, ώστε να μπορούμε κι εμείς να βρίσκουμε κίνητρα να διαβάσουμε, να ερευνούμε και να μελετάμε. Πέρα απ' αυτό τώρα, θα ήθελα να μιλήσω και λίγο για τους συντρόφους, τον Κώστα, τον Νίκο και την Πόλα, όχι απλά σαν ανθρώπους αλλά σαν κοινωνικά υποκείμενα. Απ' όσο γνωρίζω, και ο Νίκος και η Πόλα και ο Κώστας προέρχονται από χαμηλά κοινωνικά στρώματα, είναι παιδιά τα οποία εργάζονταν και ζούσαν με ένα μισθό. Αυτό γιατί το λέω; Δεν το λέω φυσικά για να θυματοποιήσω κανέναν ή να δραματοποιήσω την κατάσταση. Το λέω γιατί πρέπει να έχετε στο νου σας και πρέπει αυτό να υπάρξει και ιστορικά κατοχυρωμένο ότι επαναστάτες, οι αγωνιστές, και σήμερα μιλώντας αυτοί οι ένοπλοι σύντροφοι δεν είναι κάποια αυτόφωτα υποκείμενα, δεν προέρχονται από ένα εξωγενές κοινωνικό περιβάλλον αλλά προέρχονται από το ίδιο κοινωνικό περιβάλλον με το περιβάλλον στο οποίο απευθύνονται. Οι προκηρύξεις της οργάνωσης, ο λόγος της οργάνωσης, όσο υπήρχε, αλλά και σήμερα η δημόσια παρουσία της, απευθύνονται και αποτελούν για μένα, όπως το αντιλαμβάνομαι, ένα προσκλητήριο αγώνα, μια τόνωση αυτοπεποίθησης και πίστης στον αγώνα απέναντι σ' όλους τους καταπιεσμένους, απέναντι δηλαδή στους ανθρώπους με τους οποίους έχουν μια ταξική εγγύτητα.

Πριν φτάσω στο τελευταίο κομμάτι θέλω να πω και κάτι ακόμα. Έχει για μένα μια τεράστια σημασία - έχει υπογραμμιστεί ήδη αλλά θα το πω κι εγώ - ότι μέσα από τις προκηρύξεις των συντρόφων ποτέ δεν υπήρξε μια προτροπή, ποτέ δεν υπήρξε ένα πρόταγμα ώστε να συστρατευτούν όλες οι κοινωνικές δυνάμεις της αντίστασης κάτω από τη σκεπή της συγκεκριμένης οργάνωσης. Δηλαδή, σε αντίθεση με αυτό που έχει περιγραφεί στα μαρξιστικά-λενινιστικά μοντέλα οργάνωσης, όπως ήταν οι Ερυθρές Ταξιαρχίες οι οποίες καλούσαν στη δημιουργία ενός ένοπλου κόμματος, καλούσαν το λαό να συστρατευτεί κάτω από τους δικούς της οργανωτικούς σχεδιασμούς, κάτω από τα δικά της σχέδια, ο ΕΑ ποτέ δεν μίλησε, σαν μια οργάνωση η οποία καλεί τον κόσμο να συστρατευτεί μέσα στους δικούς της κόλπους, μέσα στη δική της οργανωτική δομή αλλά μιλούσε και παρότρυνε το λαό, την κοινωνία να οργανωθεί και αγωνιστεί για τον εαυτό της. Αυτό το πράγμα, έχει ένα ενδιαφέρον κι έναν πολιτικό διαχωρισμό το οποίο κάνει σαφές απέναντι σε άλλα μοντέλα επαναστατικής πολιτικής, όπως τα μαρξιστικά-λενινιστικά. Έχει ένα ενδιαφέρον σχετικά και με την περίφημη κατηγορία την οποία αντιμετωπίζουν οι σύντροφοι, όσον αφορά τον διευθυντικό ρόλο τον οποίο μπορεί να έχουν κάποιοι από τους συντρόφους μέσα στην οργάνωση. Εγώ δεν έχω να πω πολλά γι' αυτόν, εγώ έχω να πω, νομίζω ότι είναι αυτονόητο, ότι από τη στιγμή που μια οργάνωση δεν καλεί τον κόσμο κάτω από την δικιά της επιρροή, δεν αποτελεί δηλαδή, δεν πιστεύει για τον εαυτό της ότι έχει έναν διευθυντικό ρόλο, έναν ηγετικό ρόλο στους κοινωνικούς αγώνες, αναρωτιέμαι πώς είναι δυνατό εντός της οργάνωσης να υπάρχει μια τέτοια αντιμετώπιση και μια τέτοια άποψη.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να πω δυο κουβέντες για ένα ερώτημα το οποίο πολλές φορές υπάρχει στο εσωτερικό του δικού μας κινήματος και υπάρχει και κοινωνικά, όσον αφορά τον ένοπλο αγώνα. Ότι δηλαδή σε άλλες εποχές, όπως η Τουρκοκρατία, η Κατοχή των Ναζί κτλ υπήρξε μια λαϊκή συμμετοχή στην ένοπλη αντίσταση όμως ήταν άλλες εποχές, άλλες συνθήκες, υπάρχουν άλλες αιτίες γι' αυτό, διάφορες ερμηνείες, κτλ. Σήμερα, όμως βλέπουμε ότι είναι μειοψηφική, ότι η κοινωνία δεν συμμετέχει σε αυτό το πράγμα, ότι σήμερα μιλάμε για ένοπλες ομάδες 5, 3, 10 ατόμων, δεν μιλάμε για μαζικά κινήματα όπως ήταν ο ΕΑΜ ή τίποτα τέτοιο, τελικά ποια είναι η χρησιμότητα αυτού του πράγματος σήμερα, γιατί επιμένετε σ' αυτό; Προφανώς, είναι αυτονόητο, δεν μιλάμε για το ένοπλο αγώνα από μια θέση πολιτικής εμμονής. Εάν, εγώ πιστεύω, πέρα απ' τις κοινωνικές συνθήκες οι οποίες για μένα ευνοούν ή δικαιολογούν τέτοιου είδους πολιτικές ενέργειες και πολιτικές επιλογές, για μένα ο ένοπλος αγώνας, κι έτσι όπως εκφράζεται από τον ΕΑ, έχει μια σημασία είναι γιατί

αποτελεί και μια προεικόνιση του μέλλοντος. Και τι σημαίνει αυτό; Σήμερα και ιστορικά, κάθε φορά που τα κινήματα, είτε τα ένοπλα είτε όχι, και κυρίως νομίζω για τα μη ένοπλα κινήματα, κατάφεραν να μαζικοποιηθούν, κατάφεραν να γίνουν ανταγωνιστικά απέναντι στην κυριαρχία, να διεκδικήσουν μαχητικά τα αιτήματά τους, ποτέ μα ποτέ η κυριαρχία δεν δίστασε να τους πυροβολήσει στο ψαχνό. Ποτέ. Είτε αυτό μπορεί να αφορά το Μάη του 36 στην Θεσσαλονίκη είτε στα Ιουλιανά, είτε στα Δεκεμβριανά, είτε σήμερα. Μπορεί να μην πυροβολεί ακόμα αλλά έχει κάθε άνεση και κάθε ελεύθερο να σπάει τα κεφάλια των διαδηλωτών. Αυτό νομίζω ότι σήμερα μπορεί, για μένα, να αποτελεί μια ιστορική δικαίωση στη δράση του ΕΑ, ότι δηλαδή απέναντι στο κίνημα και απέναντι στην κοινωνία κρατάει σταθερή μια φλόγα, μια υπενθύμιση η οποία λέει στο λαό ότι οποιός θα κατέβει για να διεκδικήσει τα αυτονόητα στις σημερινές συνθήκες στις οποίες ζούμε ποτέ να μην ξεχνάει ότι οποτεδήποτε αυτός ο λαός βρήκε την δύναμη να αντισταθεί, και μαζικά και δυναμικά ποτέ δεν δίστασαν να του επιτεθούν με τα όπλα. Άρα, αναπόφευκτα και ιστορικά εξακριβωμένα, τα όπλα αποτελούν κάποια στιγμή τη δικιά μας αυτοάμυνα απέναντι στα όπλα του εχθρού. Κι όχι μόνο ως μέλη μιας οργάνωσης αλλά με όρους μαζικού ένοπλου κοινωνικού κινήματος.

Πρόεδρος: Αναφερθήκατε στην σημερινή οικονομική, πολιτική κρίση, δίνοντας και την εντύπωση, τουλάχιστον σ' εμένα, ότι το ζήτημα το έχετε μελετήσει εις βάθος, κτλ. Κρίσεις έχουν υπάρξει και στο παρελθόν, και μικρότερες και μεγαλύτερες ενδεχομένως, οι οποίες στο τέλος ας πούμε [...]. Βλέπετε ότι υπάρχει τέτοια προοπτική [...] η κρίση ως πιθανότερο ενδεχόμενο ή θα οδηγηθούμε στην όξυνση [...] τα παραπέρα ενδεχόμενα;

Μ.Κ.: Αυτή είναι μια ερώτηση καθαρά πολιτικού ενδιαφέροντος, καμία σχέση με την υπόθεση όπως καταλαβαίνετε.

Πρόεδρος: Σε αυτά που είπατε αναφέρομαι. Την προσωπική σας εκτίμηση.

Μ.Κ.: Θεωρώ ότι τέτοιου είδους πολιτικές συζητήσεις, ανταλλαγές απόψεων όπως θέλετε να κάνουμε τώρα, καλό θα ήταν να γίνονται εκεί που πρέπει να γίνονται, μεταξύ των ταξικών συμμάχων. Εγώ θα σας επιστημάνω κάτι, ότι προφανώς για μένα η εξέλιξη της κρίσης θα οδηγήσει αναπόφευκτα τη κατάσταση προς το χειρότερο. Σας είπα και πριν ότι ενδεχομένως ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος σε λίγα χρόνια από σήμερα να μοιάζει με μικροσύρραξη.

Πρόεδρος: Ναι, είναι η δεύτερη ερώτηση που θέλω να σας κάνω και τελευταία, -

Μ.Κ.: Αλλά παρόλα αυτά, αν θέλετε να σας πω την προσωπική μου εκτίμηση, προφανώς το καθεστώς τείνει προς τον ολοκληρωτισμό και την φασιστοποίηση. Εσείς σήμερα έχετε έναν πολύ συγκεκριμένο ρόλο σαν πολύ ειδικό δικαστήριο, σαν συγκεκριμένο ειδικό δικαστήριο. Έχω κάθε επιφύλαξη, πιστεύω ότι ίσως τα πράγματα θα οδηγηθούν προς το χειρότερο, ότι μπορεί κι εμείς να ξανασυναντηθούμε, αυτή τη φορά εγώ σαν κατηγορούμενος, αφού κι εσείς θα κληθείτε κι ενδεχομένως στο άμεσο μέλλον να περάσετε από ειδικά δικαστήρια όχι μόνο «αναγνωρισμένους» ένοπλους αντάρτες, που ανήκουν σε οργάνωση, αλλά να περάσετε από ειδικά δικαστήρια ολόκληρα κοινωνικά σώματα απλών αγωνιστών είτε συντρόφων που αντιστέκονται. Αυτό και σαν μια παρένθεση απέναντι στην ερώτησή σας.

Πρόεδρος: Κάνατε λόγο και το επαναλάβατε και τώρα ότι , υπάρχει το ενδεχόμενο ότι στο μέλλον, και στο άμεσο φαντάζομαι μέλλον, ή κι επί των ημερών μας, δεν ξέρω, μπορείτε να μας το διευκρινίσετε, ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος θα μοιάζει απλώς σαν κάποιες συμπλοκές συμμοριών, κτλ. - προφανώς μπροστά στα χειρότερα που θα δούμε και θα ζήσουμε. Πιστεύετε ότι μπορούμε, υπάρχει προοπτική να φτάσουμε ακόμα κι εκεί εν όψει της σημερινής κρίσης; Δηλαδή σαν να έχουμε πυρηνικό όλεθρο φαντάζομαι, τι άλλο;

Μ.Τ.: Νομίζω ότι αν διαβάζετε την επικαιρότητα

Πρόεδρος: Τη διαβάζω, ναι.

Μ.Τ. Αν δείτε τι γίνεται αυτή τη στιγμή στο Ιράν, αν θέλετε μια συζήτηση περί της επικαιρότητας, νομίζω ότι το Ισραήλ με νύχια και με δόντια κρατιέται απ' τους Αμερικάνους αυτή τη στιγμή να μην επιτεθεί στο Ιράν, και μετά τις επερχόμενες εκλογές στις ΗΠΑ κι αφού ξεκαθαρίσει το τοπίο ποιος προεδρεύει τον μεγαλύτερο ιμπεριαλιστικό οργανισμό διαπλανητικά, νομίζω θα έχουμε μια επέμβαση άμεση απέναντι στο Ιράν, το οποίο υποτίθεται ότι έχει κάποια πυρηνικά όπλα, θ' αποδειχτεί, θα δούμε.

Φυτράκης: Αθωώθηκαμε ομοφώνως στη Χαλκίδα για τη ληστεία; Άμα λες αυτά που λες, σου βάζουνε και μια ληστεία, καταλαβαίνεις. Τόσα δα που είπες, άμα τ' ακούσει η αντιτρομοκρατική, στην επόμενη ληστεία που θα γίνει, όπου κι αν γίνει, θα'σαι μέσα. Αθωώθηκαμε, ομοφώνως;

Μ.Τ.: Ναι.

Φυτράκης: Τι λες τώρα, υπάρχει μια δυνατότητα με το δικαστικό μηχανισμό να έρθει κάποια λύση ισορροπίας; Με τους κατηγορούμενους εδώ και γενικώς; Για να μην φτάσει στο μοντέλο της πλήρους καταστολής; Μπορεί να συμβεί κι αυτό;

Μ.Τ.: Κοιτάζτε, εγώ δεν μπορώ ν' απαντήσω σ' αυτό. Θα μπορούσε δυνητικά να συμβεί κι αυτό, αλλά νομίζω ότι στη συγκεκριμένη συγκυρία τα πράγματα τείνουν προς την άλλη κατεύθυνση.

Φυτράκης: Λες εσύ.

Μ.Τ.: Λέω εγώ. Για να δούμε.

Φυτράκης: Πάντως αθωώθηκες, και με βούλευμα μετά σου 'χανε βάλει άλλη μια ληστεία παραδίπλα, πού ήταν η άλλη;

Μ.Τ.: Στη Θήβα.

Φυτράκης: Με βούλευμα εκεί, μας είπαν όλοι. Έτσι είναι ο μηχανισμός. Καταστολή, τι θέλετε να κάνετε; Ε, σ' ακούν και λες αυτά, πώς θα γίνει η τροποποίηση του συστήματος, πού πάμε... Τόση ανάλυση που έκαμες και στη Χαλκίδα, αλλά σήμερα ήταν πολύ υψηλού επιπέδου. Στη Χαλκίδα καλός ήταν αλλά εδώ ...

Βαγιανού: Να σας πω κύριε πρόεδρε, σχετικά με το ερώτημά σας πριν, ότι ο ίδιος ο Economist υπενθύμιζε πριν λίγα χρόνια, υπενθύμιζε στους αναγνώστες του, σχολιάζοντας την παγκόσμια οικονομική κρίση, ότι δυο οι προηγούμενες κρίσεις κατέληξαν σε χαρακώματα γεμάτα νεκρούς. Το υπενθύμιζε αυτό. Και ξέρει ο Economist τι λέει.

Πρόεδρος: [...]

Βαγιανού: Κάνω έναν σχολιασμό στη μαρτυρία του και στις δικές σας παρεμβάσεις. Το έλεγε καθαρά: Μην ξεχνάτε ότι στις δυο προηγούμενες (κρίσεις) γέμισαν οι τάφοι...

Είπατε, αναλύσατε τον χαρακτήρα της κρίσης και πώς η ανάλυση του ΕΑ, πάνω σ' αυτό το χαρακτήρα, αποτέλεσε μια πηγή έμπνευσης για το κίνημα και μια πηγή ώθησης για επαναστατική δράση. Όταν συνελήφθησαν οι τρεις του ΕΑ δήλωσαν ότι αναλαμβάνουν την ευθύνη της συμμετοχής στην οργάνωση. Αυτή τη δήλωσή τους μπορείτε να τη συσχετίσετε με όλα αυτά που αναλύσατε για την προσέγγιση τους και τη δράση τους; Τι νόημα είχε για σας αυτή η ανάληψη της ευθύνης της συμμετοχής;

Μ.Τ.: Εγώ αν μπορώ κάπως να το αξιολογήσω, θα το έβαζα αρχικά σχετικά με την συνέπεια που οφείλουν να δείξουν οι άνθρωποι πρώτα απ' όλα προς τον εαυτό τους, και δευτερευόντως απέναντι στις ιδέες τους και φυσικά στο έργο το οποίο παρήγαγαν, έργο ονομάζω την ένοπλη δράση την οποία είχαν, όλα αυτά τα χρόνια. Θεωρώ δηλαδή ότι οι σύντροφοι αυτοί, χωρίς να ξέρω ή να είμαι στο μυαλό τους ή να έχω συζητήσει κάτι μαζί τους, ότι επέλεξαν να αναλάβουν την ευθύνη, ακριβώς για να μην αφήσουν αίολη, ρευστή ή το κατά το δοκούν ερμηνευμένη τη δράση της οργάνωσης από τους

μηχανισμούς, από παρακρατικούς ή ακόμα και μέσα από το κίνημα. Ότι έπρεπε κάποιος να αναλάβει την ευθύνη και να μιλήσει συνολικά για τη δράση.

Βαγιανού: Να σας ρωτήσω, είχε μόνο αυτά τα ιδεολογικά, παρελθοντικά κριτήρια, ή ήταν και μια ανάγκη να συνεχίσουν να υπερασπίζονται και να διαδίδουν αυτές τις ιδέες; Δηλαδή, υπάρχει μια ανάγκη αγώνα και μέσα από ...

Μ.Τ.: Αυτό νομίζω είναι πολύ απλό... Μόνο να δούμε το τι έντυπος λόγος, συμπυκνωμένος μάλλον σε έντυπο λόγο, έχει κυκλοφορήσει από τη στιγμή που συνελήφθησαν τα μέλη - έχουν κυκλοφορήσει δυο-τρία βιβλία μόνο με τις παρεμβάσεις τους εδώ μέσα - νομίζω είναι αυτονόητο ότι οι άνθρωποι, κι αφού υπέστησαν τη σύλληψη, συνέχισαν να μιλάνε για την κρίση, για τα κοινωνικά ζητήματα, να παρεμβαίνουν και να έχουν έναν πλούσιο λόγο. Νομίζω είναι αυτονόητο ...

Βαγιανού: Κύριε μάρτυρα, από την ανάλυσή σας είστε άνθρωπος σαφώς με ανεπτυγμένη πολιτική συνείδηση. Άρα, θα έχετε μελετήσει και το ζετύλιγμα της δράσης αυτής της οργάνωσης. Πιστεύετε ότι από τις ενέργειες του ΕΑ, όπως διατυπώθηκαν στην πραγματικότητα, στην πράξη, πιστεύετε ότι υπήρξε κίνδυνος ανθρώπου;

Μ.Τ.: Όχι, δεν το πιστεύω, αλλά επειδή αυτές οι ερωτήσεις γενικά τις κατανοώ...

Βαγιανού: Όπως τις βιάσατε στις συνθήκες που αναδείχτηκαν μετά, στον τύπο, στην προκήρυξη τους την αντίστοιχη και λοιπά. Πιστεύετε ότι υπήρξε κίνδυνος ανθρώπου;

Μ.Τ.: Όχι, νομίζω ότι είναι σαφές και δεν χρειάζεται εγώ να το επικυρώσω αυτό, ότι οι άνθρωποι έκαναν τις ενέργειές τους με προειδοποιητικά τηλεφωνήματα, είχαν ξεκάθαρη πολιτική στόχευση, στο πού στοχεύουν πολιτικά και επιχειρησιακά, -

Βαγιανού: Κυριαρχούσε αυτή η αίσθηση και στο περιβάλλον το γενικότερο;

Μ.Τ.: Προφανώς.

Βαγιανού: Ότι δεν είναι μια οργάνωση που μας κάνει και κινδυνεύουμε;

Μ.Τ.: Προφανώς, δεν είναι αφορά φυσικά μόνο το χώρο μας, -

Βαγιανού: Όχι, δεν λέω μόνο για το χώρο, στο περιβάλλον, το ευρύτερο.

Μ.Τ.: Και κοινωνικά, νομίζω ότι αν κάναμε ένα γκάλοπ, μια δημοσκόπηση, δεν νομίζω ότι κανείς θα έλεγε «νοιώθω αυτή τη στιγμή ότι κινδυνεύω από μια ένοπλη οργάνωση». Εν πάσει περιπτώσει, όμως, επειδή αντιλαμβάνομαι ότι αυτή η ερώτηση έχει κι έναν νομικό χαρακτήρα, υπεράσπισης, εγώ θέλω ...

Βαγιανού: Και πραγματικό.

Μ.Τ.: Η πραγματικότητα είναι έτσι κι αλλιώς.

Βαγιανού: Αν κινδύνεψαν άνθρωποι ποιοι ήταν οι όροι από την οργάνωση τα μέτρα, οι στοχεύσεις ώστε να μην κινδυνέψει άνθρωπος. Γιατί και οι τρεις το πάλεψαν με πάθος αυτό το πράγμα.

Μ.Τ.: Σωστά. Νομίζω ότι αυτό το πράγμα έτσι κι αλλιώς μπορεί να γίνει σαφές και από την ίδια της δράσης της οργάνωσης, αφού δεν άφησε κανένα τραυματία πίσω της. Θα μπορούσα να πω, σε αντίθεση με παρακρατικές οργάνώσεις οι οποίες έχουν υπάρξει στο παρελθόν, όπως στην Piazza Fontana στην Ιταλία, που είχαν σκοτωθεί μέσα σε μια τράπεζα δεν θυμάμαι πόσους ανθρώπους [σσ. 17 νεκροί].

Βαγιανού: Είχε καμιά σχέση δηλαδή με τυφλή βία αυτή η δράση;

Μ.Τ.: Προφανώς όχι. Νομίζω έχουμε καθαρή εικόνα για το τι σημαίνει τυφλή βία, και καθαρή εικόνα τι σημαίνει επαναστατική βία.

Βαγιανού: Πρέπει όμως να το πούμε κι εδώ, να το τονίσουμε.

Μ.Τ.: Όμως θα ήθελα να κάνω μια παρένθεση, κ. Βαγιανού, γιατί νομίζω είναι ξεκάθαρο αυτό το οποίο συζητάμε. Και το ξαναλέω ότι η τυφλή βία - δεν χρειάζεται να θεωρητικοποιούμε τι σημαίνει - αφήνει πίσω της ξεκάθαρα ανθρώπινα θύματα. Οι ενέργειες των συντρόφων ήταν αρκετές, αν

υπήρχε τυφλή βία θα υπήρχαν και αρκετοί νεκροί, είναι απλά μαθηματικά προφανώς. Δεν χρειάζεται να συζητάμε κάτι περισσότερο και να δίνουμε ιδεολογικά διαπιστευτήρια. Όμως εγώ μόνο μια παρένθεση θέλω να κάνω, ότι αυτό που είπα πριν ότι αντιλαμβάνομαι μια νομική ανάγκη να διατυπώνονται και να επαναλαμβάνονται τα ερωτήματα περί προστασίας των ανθρώπων και της ζωής, όμως αυτό δεν σημαίνει ότι εγώ ήρθα εδώ πέρα για να ηρωοποιήσω ή να πω «τι καλοί άνθρωποι που είναι». Για μένα οι άνθρωποι αυτοί φυσικά και θα μπορούσαν να επιτεθούν σε ανθρώπινη ζωή, όπως και το έκαναν, απλά αυτή η ανθρώπινη ζωή έχει ένα πολύ συγκεκριμένο πρόσημο. Είναι άνθρωποι από το αντίπαλο στρατόπεδο.

Βαγιανού: Αν ήταν η στόχευση; Μιλώ για τον κίνδυνο ανθρώπων, το τυφλό...

M.T.: Δεν είναι άνθρωποι οι οποίοι δεν θα έβαζαν σε κίνδυνο καμιά ανθρώπινη ζωή. Θα έβαζαν σε κίνδυνο απλά μια ανθρώπινη ζωή αλλά μια ζωή η οποία συγκαταλέγεται στο αντίπαλο στρατόπεδο. Όπως και το έκαναν.

Βαγιανού: Θα ήταν στόχος για ταξικούς κι επαναστατικούς λόγους, μάλιστα. Και μια τελευταία ερώτηση, για το θέμα της αρχηγίας. Αναφερθήκατε, είπατε ότι όλοι αυτοί, και οι τρεις άνθρωποι για τους οποίους καταθέσατε, προέρχονται από την ίδια κινηματική μήτρα των αναρχικών, οι καταβολές τους δηλαδή είναι στο αναρχικό κίνημα;

M.T.: Νομίζω το είπα και στην αρχή, γνωρίζομαστε έτσι κι αλλιώς και προσωπικά, επειδή ανήκουμε στον ίδιο ιδεολογικό χώρο.

Μαρίνα Δαλιάνη: Να κάνω μια ερώτηση μόνο. Κύριε μάρτυρα, αναφερθήκατε και στις πράξεις και στον πολιτικό λόγο της οργάνωσης και στα πρόσωπα, τα οποία γνωρίζετε προσωπικά. Συνδέονται όλα αυτά τα μεγέθη, ποιο κατά την άποψή σας είναι το κίνητρο; Γιατί ένας άνθρωπος κάνει αυτό το βήμα, να συμμετάσχει σ' ένα τέτοιο εγχείρημα. Έχει κάτι να κερδίσει; Έχει κάποιο προσωπικό όφελος - με το ρίσκο που αυτό έχει;

M.T.: Κοιτάξτε να δείτε. Η συμμετοχή σε μια τέτοια οργάνωση, χωρίς φυσικά να μπορώ να απαντήσω συγκεκριμένα στο γιατί κάποιος άνθρωπος επιλέγει κάτι τέτοιο, δεν είναι και προσωπική μου επιλογή, καταρχήν είναι μια απάντηση που οφείλουν να την δώσουν οι ίδιοι οι άνθρωποι, ξεκινάμε μ' αυτό. Κατά δεύτερο λόγο, στο ερώτημα αν είχαν κάποιο συμφέρον, να αποκομίσουν ένα κέρδος από αυτό, νομίζω ότι και σε αυτό αυτονόητες απαντήσεις θα εισπράξετε, ότι προφανώς ένας άνθρωπος ο οποίος αντιμετωπίζει 25 χρόνια φυλακής δεν νομίζω ότι είναι και μεγάλο κέρδος στην τελική μετά την ένοπλη δράση του. Η δύο άνθρωποι μαζί με ένα παιδί οι οποίοι αυτή τη στιγμή, όπως λένε τα δημοσιεύματα, έχουν φύγει και κρύβονται και τους κυνηγάει ολόκληρος ο κρατικός μηχανισμός, δεν νομίζω ότι είναι και το μεγαλύτερο κέρδος, που έχεις τελικά να αποκομίσεις από την εμπλοκή σου σε μια άμεση αντιπαράθεση με το κράτος. Γενικά, ιστορικά αυτό που έχουμε διδαχτεί είναι ότι αν εμπλακούμε σε μια ευθεία αντιπαράθεση με το κράτος, θα καταλήξουμε ή στη φυλακή ή στα νεκροταφεία. Αυτά λοιπόν, περί του ότι μπορεί να κερδίσουμε κάτι ή για τη ματαιοδοξία μας είτε χρήματα ή δεν ξέρω τι, αυτά νομίζω ότι ανήκουν σε άλλα στρατόπεδα, σε ανθρώπους που κυνηγάνε καριέρες, πολιτικές ή εργασιακές.